

Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Artuklu Üniversitesi İ.İ.B.F. Örneği¹

Ahmet Kayaoğlu² – Gazi Kurnaz³

643

Öz: Bu araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesidir. Bu amaç bağlamında Artuklu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme, İktisat ve Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümleri öğrencileri üzerinde bir uygulama gerçekleştirilmiştir. Araştırmada ölçüm tekniği olarak anket kullanılmıştır. Veri analizi SPSS programı ve yapısal eşitlik modellemesi teknikleri aracılığıyla yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, üniversite öğrencilerinin başarıma ihtiyacı ve yenilikçi yapıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık belirlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin aylık gelirleri ile güven duyguları, yenilik, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı ve başarısızlığa karşı tolerans bileşenleri arasında pozitif bir ilişki vardır. Ancak aylık gelir ile öğrencilerin risk alma eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur. Öğrencilerin yaşları ile yenilik, kendine güven, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk almak ve başarısızlığa karşı tolerans arasında anlamlı bir ilişki vardır. Öğrencilerin genel not ortalamaları ve sınıfları ile girişimcilik boyutları arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

¹ Bu çalışma “III. Uluslararası Ekonomi, Siyaset ve Yönetim Sempozyumu - ISEPA ‘2019” 10-12 Ekim 2019, Diyarbakır” sempozyumunda “Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Artuklu Üniversitesi Örneği” adı ile yapılan sunumun genişletilmiş halidir.

² Dr.Öğr. Üyesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, ahmetkayaoglu@artuklu.edu.tr, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-7713-7342>

³ Arş. Gör., Mardin Artuklu Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü, gazi@artuklu.edu.tr, ORCID No: <https://orcid.org/0000-0002-9871-5359>.

A Study on Entrepreneurship Tendency of University Students: Example of Artuklu University, Faculty of Economics and Administrative Sciences

Abstract: The aim of this study is to determine the entrepreneurship tendencies of university students. In this context, firstly the concepts of entrepreneurship, entrepreneurship tendency, and university students were explained and then a research study was carried out on the students of business, economics and political science and international relations departments of Artuklu University. Questionnaire technique was used as a data collection tool in the research. The analysis of the data was done using the SPSS program and structural equation modeling techniques. As a result of the research, a significant difference was determined between the gender needs of the university students and their need for success and their innovative structures. On the other hand, there is a significant relationship between students' monthly income and self-confidence, innovation, need to succeed, locus of control and tolerance to failure. However, a significant association between the risk-taking tendency of students with monthly income has not been determined. There is a significant relationship between students' ages and innovation, self-confidence, need to succeed, locus of control, risk-taking, and tolerance to failure. There was no significant relationship between the students' overall grade averages and classes and their entrepreneurship dimensions.

644

Giriş

Girişimcilik, genellikle ortaya çıkan fırsatları değerlendirmek amacıyla yeni işletmeler kurma ve yönetme sürecidir. Başka bir ifadeyle girişimcilik, değer yaratmak için, kar amacı güden yeni bir işletme kurma veya var olan bir işletmeyi büyütme ve yeni bir mal veya hizmet yaratarak kar elde etme sürecidir (Robbins vd.,2013; Bird, 1989; Hisrich ve Peters, 1998). Joseph Schumpeter 1911 yılında yayımladığı *Ekonomik Gelişme Teorisi* kitabında girişimcilerin iş kurmaktan daha fazlasını yaptığını belirtmiştir. Girişimciler toplumdaki değişim ajanlarıdır. Girişimcilerin yeni fikirler ve işler yarattıkları ve böylelikle eski işlerin pasif hale geldiği yaratıcı yıkım süreci canlı ekonominin bir göstergesidir (Scarborough, 2014: 4; Zain vd. 2010; Foley, 2004). Günümüzde girişimcilik, gelişmiş ülkelerde pek çok sektörde önemini korumaya devam etmekte ve gerek ekonomi gerekse işletme literatüründe en çok araştırılan ve tartışılan konularından birisini oluşturmaktadır. Dolayısıyla da bu da girişimcilik üzerine yapılan çalışmaların nitelik ve nicelik noktasında artmasına neden olmaktadır (Kristiansen ve Indarti, 2004; Güney, 2008; Gartner, 1988).

Bilindiği üzere bir toplumda yaşayan bireyler yaşamlarını sürdürebilmek için çeşitli mallara ve hizmetlere ihtiyaç duyarlar. Bu malları ve hizmetleri kendi

başlarına üretemediklerinden ötürü işletme olarak adlandırılan birimler kurarlar (Güney, 2008: 67). Bu birimler ekonomik uğraşlar sonucu ortaya çıkarılan ve gereksinimleri karşılayan mal ve hizmetlere “ekonomik mal veya hizmet” adı verilmektedir. Bu mal ve hizmetlerin insanların gereksinimlerini karşılayacak şekilde bir araya getirilmesine ve koordine edilmesine üretim denilmektedir (Güney, 2008: 68; Ripsas, 1998). Başka bir ifadeyle belirli girdilerin belirli bir dönüştürme sürecinden geçilerek belirli bir mal ya da hizmet haline dönüştürme işlemine üretim denilmektedir (Şimşek ve Çelik, 2015). Söz konusu üretimi yapabilmek için de üretim faktörlerine (sermaye, emek, doğal kaynaklar) ihtiyaç duyulur. Bu söz konusu üç temel üretim faktörlerini eşgüdümlü bir biçimde bir araya getirip üretime yönelten “girişimci” ise üretim faktörlerinin dördüncüsü olarak kabul edilmektedir (Marangoz, 2017: 62; Kristiansen ve Indarti, 2004).

Üretim faktörlerini bir araya getiren ve yönelten kişi olarak girişimci, aynı zamanda üretim faktörlerin en önemlisidir ve işletmenin ömrünün en değerli belirleyicisidir. Girişimci tarafından belirlenen mal ve hizmetler, yine girişimcinin belirlediği metotlarla üretilip, belirlenen fiyatlarla piyasaya sunulmaktadır. Dolayısıyla işletmenin yaşamını sürdürmesi, ekonomik düzen içinde varlığını sürdürmesi şüphesiz başarılı olmasına bağlıdır. Bu da girişimci tarafından alınan kararların yerinde olup olmamasına bağlıdır (Marangoz, 2017: 62).

Girişimcilik üzerine son dönemlerde büyük sermaye yatırımları yapılmaktadır. Bu yatırım kararları da girişimciliğin kalitesini hem nitelik hem de nicelik açısından geliştirmektedir (Erdurur, 2012: 9). Özellikle sanayi toplumuna geçişle birlikte dünyada girişimcilik faaliyetlerinin gelişimi noktasında hızlı bir ivme kazandığı rahatlıkla söylenebilir. Türkiye’de de özellikle Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeleri’n önem kazanmasıyla birlikte girişimcilik olgusu ön plana çıkmıştır. İnsanların adını bilgi çağı toplumu koyduğu ve hızlı ve sürekli bir şekilde gelişen bilimsel ilerlemeye paralel olarak (Marangoz, 2017; Gartner, 1988; TÜSİAD, 2002); girişimci bireylerin ekonomik gelişmeleri sundukları katkılardan ötürü toplumdaki popülerlikleri artmıştır. Bunun bir yansıması olarak da bireye ve bireysel yaratıcılığa endeksli girişimcilik son derece önem kazanmış ve insanın entelektüel üretkenlik yeteneği önem kazanmıştır (Marangoz, 2017: 24).

Girişimcilikte para kazanmayı asıl amaç haline getirmek, bunun için her yolu meşru görmek girişimcilik önündeki en büyük engel olduğu söylenebilir. Ekonomik bir değer yaratılması olsun veya olmasın, farklı yollardan, diğerleri tarafından yaratılan ekonomik değerleri kendi tarafına taşımanın adı girişimcilik olmaması gerekir (Hisrich ve Peters 2002; Müftüoğlu, 2001; Müftüoğlu, 2004). Toplumda bu tür girişimcilik faaliyetlerin yaygınlaşması, ekonomik değerlerin işlerlik kazandırılmasında üretim faktörlerin en önemlisi olarak kabul edilen girişimciliğin bozulmasına neden olmaktadır. Bu gelişme, girişimciliğin yanlış değerlendirilmesinin de ötesinde, toplumun değer ve yargılarının bozulması ile sonuçlanabilecek büyüklükte bir tehdittir (Müftüoğlu ve Durukan, 2004; Müftüoğlu, 2004; Durukan, 2006; Krueger vd., 2000).

Girişimcilik faaliyetleri noktasında az gelişmiş toplumların en büyük sorunlarından biri, girişimci özelliklerine sahip (yaratıcı, yenilikçi, analitik düşünme ve proaktif vb.) bireylerin niceliksel anlamda az olması ya da mevcudun yeterince desteklenmemesidir (Durukan, 2006; Graham ve McKenzie, 1995). Bir toplumun sosyal ve ekonomik açıdan gelişmesi; hızla değişen çevre şartlarına adapte olabilme yetisine sahip olma ve ekonomik büyümeye ivme kazandıracak girişimciler yetiştirilmesine bağlıdır. Girişimcilerin toplum tarafından popüler olmalarını sağlayan çok para kazanmaları değil ekonomik açıdan oluşturdıkları katma değerler ile ölçülmektedir (Durukan, 2006).

Toplumsal ve ekonomik sistem içerisinde girişimcilik engellenebilmektedir. Wickham'a (2006) göre girişimciliğin önündeki engeller şunlardır: "Kuruluş sermayesini bulmada karşılaşılan güçlükler, kuruluş sermayesinin maliyetinin yüksek oluşu, iş çevresinin barındırdığı riskler, yasal kısıtlamalar, girişimcilik eğitiminin verilmemesi, girişimci imajının tam ve doğru algılanamaması, insan kaynakları alanında karşılaşılan sorunlar ve kısıtlar; kişisel niteliklerin girişimciliğe engel olmasıdır" (Kılıç vd.,2012: 426). Üniversite öğrencilerinin eğitimlerini engelleyen çeşitli faktörlerin olduğu söylenebilir. Öğrencilerin yaratıcılıklarını sergilemeleri açısından bu sınırlandırıcı engellerin ortadan kaldırılması gerekmektedir. Bu önemden hareketle bu çalışmada üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın teorik bölümünde öncelikle girişimcilik kavramının tanımı ve önemine ilişkin açıklamalar sunulmuştur. Çalışmanın ampirik deseninde araştırma yapılmış ve sonuçlar ortaya konulmuştur.

1.Girişimcilik Eğilimi

Niyet, kelime olarak günlük lisanda bilerek veya farkında olmadan en çok kullandığımız sözcüklerden birisidir. Niyet, herhangi bir faaliyette bilişsel ve duygusal anlamda tutum ve başlama kararlılığıdır (Top, 2017: 12). Daha basit biçimde yeni bir iş kurma fikri ile hareket eden bireyin özel, teknik ve bilişsel davranış biçimi olarak da ifade edilebilir (Gürol ve Atsan, 2006; Gartner, 1988).

Kurgusal bağlamında ise bağımlı değişkenden çok bağımsız ve kontrol değişkeni olarak ifade edilir. Girişimcilik niyetleri, literatürde aynı anlama gelen girişimciliği fark etme (farkına varma) potansiyel girişimci veya girişimci potansiyeli, girişimcilik eğilimi, girişimcilik zevki, arzusu ve girişimcilik yönlendirmesi gibi terimlerle de aynı anlamda kullanılmaktadır (Top, 2017: 14; Yüzüak, 2010; Souitaris vd. 2007).

Niyet olgusu, bir bireyin yaşamı boyunca aldığı görev ve sorumlulukları yerine getirmede maximum düzeyde başarı sağlayacağına ilişkin kendi yeteneklerine ve becerilerine olan inancı olarak tanımlanmaktadır (Top, 2017: 14; Kristiansen ve Indarti, 2004; Krueger ve Brazeal, 1994). Bireyin kendi yeteneklerine ve becerilerine inanarak koşul ve şartlar ne kadar zor olursa olsun kendi yaşamında ve işin tüm zorluklara karşı koyabilme anlamında bir moral ve

motivasyonla kendini göstermesidir (Top, 2017: 14; Krueger vd., 1994). Bireyin kendi yeteneklerini ve becerilerini kontrol altına alarak amaçlarını ve hedeflerini gerçekleştirmede kullanabilme cesaretini göstermesidir. Niyetin bireyin kendi kendini kontrol etmesinde bir değer olup girişimcilik ruhunu besleyen bir kaynak olarak tanımlanır (Brice, 2004; Top, 2017: 14; Shane, 2003).

Girişimcilik eğilimi özellikle son yıllarda yoğun bir şekilde araştırılmış ve birçok ülkede gelişimin en önemli parametrelerinden birisi olarak kabul edilmesinden ötürü araştırmacıların (Mazzarol vd.,1999; Graham and McKenzie, 1995; Wright, 2001) ilgisini çekmeye devam etmektedir (Zain vd., 2010: 35). Girişimcilik eğilimi ile ilgili literatür, girişimcilik eğilimini etkileyen demografik profil, bağlamsal unsurlar ve kişilik özellikleri gibi unsurları inceleyen bir dizi konuyu tetkik etmektedir. Bununla birlikte, girişimcilik davranışı ya da yeni bir örgütün kurulması, fırsatların algılanması ile ilgili de olabilmektedir (Doğan, 2013). Fırsatların algılanması da niyetler ile ilgili bir durum olabileceği gibi niyetler; yeni fırsatların görülmesini hem sağlayabilmekte hem de engelleyebilmektedir. Çoğu araştırmacıya göre planlı olmasından dolayı yeni bir örgütün kurulması, niyetlerle ilgili bir davranıştır (Doğan, 2013: 51). Girişimcilik eğilimi, kişinin kendi işini kurma yönünde göstermiş olduğu yüksek motivasyon ve eylemlere bağlılığı şeklinde tarif edilebilir (Şeşen ve Basım, 2012: 22).

Kişinin yaşamı boyunca aldığı görev ve sorumlulukları yerine getirmede maximum düzeyde başarı sağlayacağına ilişkin kendi yeteneklerine ve becerilerine olan inancı olarak (Top, 2017: 14) olarak ifade edilen girişimcilik eğilimi; birçok faktörden etkilenen kompleks bir süreci ifade etmektedir. Bunlar, durumsal ve bireysel faktörler olmak üzere iki gruba ayrılabilir. İş değiştirme, işten çıkarılma, kendini işe verememe, iş deneyimleri *durumsal faktörleri* ifade ederken; yüksek enerji düzey, başarma ihtiyacı, kararlılık ve kontrolü elde tutma faktörleri de *bireysel faktörleri* ifade etmektedir (Erbatu, 2008:16; Börü, 2006). Girişimcilikle ilgili yapılan ampirik araştırmalar göstermektedir ki yeni bir iş kurma girişiminin; çocukluk, yaşam tarzı, iş deneyimi, eğitim, aile, arkadaş çevresi ve destek ağları gibi unsurları içeren durumsal itme ve çekme faktörleri neticesinde ortaya çıkmaktadır. Bazı bireylerin istihdam edilmemesi, iş yeri nezaketsizliği, çalıştığı kurumdaki memnuniyetsizliği ve kariyer planlarındaki olumsuz gelişmelerin etkisiyle girişimcilik eğilimine itilmektedir. Bu durum da kişilerin kariyer planlarını tekrardan gözden geçirmelerine neden olmakta ve yeni girişim alanlarına erilmelerine neden olmaktadır (Börü, 2006: 26-27; Erbatu, 2008: 16).

2.Girişimcilik Eğilimi Üzerine Yapılan Çalışmalar

Literatür incelendiğinde üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilim ve potansiyellerini belirlemeye yönelik birçok araştırmanın olduğu görülmüştür. Bu araştırmalardaki temel amaç, öğrencilerin üniversitelerde aldıkları girişimcilik eğitim ile birlikte yenilikçi girişimci yönelimli davranış içerisinde olup olmadıklarının tespitidir (Bilge ve Bal, 2012). Literatürde girişimcilik eğilimi üzerinde çok sayıda araştırma yapılmıştır. Bunlardan bazıları şöyledir:

Yılmaz ve Günel (2011), “Üniversite Eğitimi ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimciliğe Yönlendiren Etkenler”i araştırmışlardır. Araştırma sonucunda bireylerin birtakım maddi sıkıntıların etkisiyle girişimcilik faaliyetlerine başladıkları ve bu faktörlerin daha çok aile geleneği, işsizlik, bağımsız iş yapma isteği, kendi işinin patronu olmak ya da bireysel veya finansal güvence eksikliği ile birlikte toplumsal çevreden kaynaklı birtakım itici ve çekici faktörlerin etkisiyle olabilmektedir.

Üniversite örnekleminde öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini araştıran Kılıç vd. (2012) araştırmada şu bulguları elde etmişlerdir: öğrencilerin yenilikçi yapıları ve cinsiyetleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu; erkek öğrencilerin kız öğrencilerine göre daha yenilikçi bir yapıya sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin aylık gelirlerinin (yenilik, kendine güven, risk almak, dışa açıklık, başarıya inanma) özellikleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

İşcan ve Kaygın (2011) “Potansiyel girişimciler olarak üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma” yapmışlardır. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerin girişimcilik eğilimine sahip olduğu görülmüştür. Bozkurt Çetinkaya (2014), “Planlanmış Davranış Teorisi Çerçevesinde Öğrencilerin Girişimci Olma Niyetlerinin İncelenmesi” adlı makalesinde şu bulgulara ulaşmıştır: öğrencilerin davranışsal tutumları ile algılanan davranış kontrolünün öğrencilerin girişimci olma yönündeki eğilimlerini olumlu olarak etkilediği belirlenmiştir. Sartaş ve Duran (2017), “Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin tespitine ilişkin bir araştırma” gerçekleştirmişlerdir. Araştırma sonucunda öğrencilerin girişimcilik eğilimleri olduğu çoğunluğunun girişimci olmak için bir iş fikrine sahip oldukları ve gelecekte bunları uygulamaya yönelik girişimde bulunacakları belirlenmiştir.

Özdemir ve Özgüner (2016), Psikolojik sermayenin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada psikolojik sermayenin girişimcilik eğilimini etkilediği belirlenmiştir. Bozkurt ve Erdurur (2013) tarafından yapılan “Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimindeki etkisi: Potansiyel girişimciler üzerinde bir araştırma” adlı çalışmada şu bulgulara ulaşılmıştır: Girişimci kişilik özelliklerinin girişimcilik eğilimini anlamlı olarak etkilediği saptanmıştır. Özücü vd. (2007), “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisini” araştırmışlardır. Araştırmada; kişilerin girişimcilik eğilimlerinin aile gelirinden etkilendiği tespit edilmiştir.

Wang ve Wong (2004), Singapur’da eğitim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini araştırmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular şöyledir: Cinsiyet, ailenin girişimci olması ve eğitim düzeyi girişimciliği etkileyen faktörler olarak ortaya çıkarken ailenin gelir durumu, etnik kökenin girişimcilik üzerinde etkili olmadığı görülmüştür.

Demirel ve Tıkıcı (2010) “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Beyin Baskınlık Analizi İle Değerlendirilmesi” adlı bir çalışma yapmışlardır. Araştırmada öğrencilerin sağ beyin fonksiyonlarının sol beyin fonksiyonlarına nazaran daha güçlü bir yapıda olduğu görülmüştür. Öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin yerleşmesinde ve gelişmesinde sağ beyin fonksiyonlarının sol beyin fonksiyonlarına göre daha etkili olduğu belirlenmiştir. Ensari ve Alay (2017) tarafından yapılan “Üniversite Öğrencilerinin Yenilikçi Eğilimi İle Girişimcilik Potansiyelleri Arasındaki İlişkiye Ailelerin Girişimcilik Öyküsünün Aracı Etkisinin İncelenmesi Üzerine” adlı çalışmada şu bulgulara elde edilmiştir: öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin yenilikçilik potansiyellerinin etkisinin üzerinde ailelerin girişimcilik öykülerinin aracı etkisinin olduğu belirlenmiştir.

Naktiyok ve Timuroğlu (2009) “Öğrencilerin Motivasyonel Değerlerinin Girişimcilik Niyetleri Üzerine Etkisini” ampirik bir desende araştırmışlardır. Araştırma sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: Öğrencilerin motivasyonel değerleri ile girişimcilik niyetleri arasında anlamlı ilişkiler tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin girişimcilik niyeti ile değişime açıklık ve kendini geliştirme ile ilgili değerler arasında anlamlı bir ilişki belirlenmiştir. Hong Kong’da 100 lisansüstü öğrencisi örnekleminde Koh (1996) bir çalışma yapmıştır. Bu çalışmanın temel amacı; öğrencilerin girişimci kişilik özelliklerini (başarma ihtiyacı, kontrol odağı, risk alma eğilimi, belirsizliğe tolerans, kendine güven ve yenilikçilik) belirlemektir. Çalışmanın sonucunda şu bulgulara ulaşılmıştır: risk alma eğilimi, belirsizliğe tolerans ve yenilikçilik özelliklerinin girişimci eğilime sahip olan öğrencilerde, sahip olmayan öğrencilere göre daha fazla olduğu görülmüştür (Bozkurt ve Erdurur, 2013).

3.Araştırmanın Metodolojisi

Araştırmanın Yöntemi ve Örneklemi

Nicel araştırma deseninde yapılan bu çalışmada öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda gerekli olan veriler anket tekniği ile toplanmıştır. Araştırma kapsamını Mardin Artuklu Üniversitesi İ.İ.B. Fakültesi öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada 300 anket dağıtılmış olup %67’lik geri dönüş sağlanmıştır ve araştırmada kullanılan nihai örneklem 200 katılımcıdan oluşmaktadır. Örnek büyüklüğünün hesaplanmasında Yazıcıoğlu ve Erdoğan (2004:50)’dan yararlanılmıştır. Anket iki aşamadan oluşmaktadır. Birinci aşamada öğrencilerin demografik özelliklerinin belirlenmesi maksadıyla 14 soru yer almaktadır. Anketin ikinci aşamasında ise öğrencilerin girişimcilikle ilgili eğilimlerini belirlemek maksadıyla 28 ifade bulunmaktadır.

Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ölçmek için; İşcan (2011)’dan alınan 28 sorulu ve 6 (altı) boyuttan oluşan “Girişimcilik Eğilimi Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçekteki ifadeler 5’li Likert tipi ile derecelendirilmekte ve seçenekler (I) “Kesinlikle Katılmıyorum”, (II) “Katılmıyorum”, (III) “Ne Katılıyorum ne Katılmıyorum”, (IV) “Katılıyorum”, (V) “Kesinlikle Katılıyorum”

şeklinde. Araştırmada Ölçeğin yapı geçerliliğini sınamak amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analiz neticesinde verilerin ölçeğin altı boyutlu yapısına uyum sağladığı ve faktör yüklerinin .51 - .85 arasında olduğu belirlenmiştir.

Doğrulayıcı faktör analiz sonucunda modelin 6 faktörlü modelin uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir standartlarda olduğu belirlenmiştir. Güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğin Cronbach's Alpha güvenilirlik katsayısı .73 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin analiz sonucunun .730 ve Barlett testi anlamlı ($p=.000$) olduğu ortaya çıkmıştır (Tablo 1).

Değişkenler	$\Delta\chi^2$	sd	$\Delta\chi^2/sd$	RMSEA	CFI	GFI	NFI	AGFI
Girişimcilik Eğilimi	720.573	242	2,978	0.061	0.92	0.91	0.89	0.87

Tablo 1. Girişimcilik Eğilimi Ölçeğine İlişkin Uyum İyiliği Değerleri

Araştırmanın Hipotezleri

H₁:Girişimcilik eğilimleri öğrencilerin cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₂:Girişimcilik eğilimleri öğrencilerin sınıflarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır

H₃:Girişimcilik eğilimleri öğrencilerin yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₄:Girişimcilik eğilimleri öğrencilerin aylık gelirlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₅:Girişimcilik eğilimleri öğrencilerin ortalamalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₆:Girişimcilik eğilimleri öğrencilerin kariyer planlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

4.Araştırma Bulguları

4.1.Demografik Bulgular

Araştırmaya katılan örneklemin demografik değişkenlerine bakıldığında öğrencilerin %58'i erkek ve %42'si kız öğrencilerdir. Öğrencilerin %25,5 işletme, %37 iktisat ve %37,5 ise Kamu Yönetimi bölümleri öğrencileridir. Öğrencilerin %20'si 1. sınıfta, %22,5'i 2.sınıfta, %30'u 3. sınıfta ve %27,5'ü 4. Sınıfta okumaktadırlar.

Öğrencilerin kariyer planlarına bakıldığında büyük çoğunluğunun Kamu sektöründe (%60) çalışmak istedikleri görülmektedir (Tablo-2).

Demografik Özellik	Frekans	Yüzde (%)
Yaş		
18-24	150	0,75
25-34	50	0,25
Cinsiyet		
Erkek	116	0,58
Kadın	84	0,42
Sınıfınız		
1.Sınıf	40	0,20
2.Sınıf	45	22,5
3.Sınıf	60	0,30
4.Sınıf	55	27,5
Kariyer Planınız		
Kamuda Çalışmak	120	60
Özel Sektörde Çalışmak	80	40
Bölümünüz		
İşletme	51	25,5
İktisat	74	37,0
Kamu Yönetimi	75	37,5
Aylık Gelir		
500-1000 TL	120	0,60
1000-1500 TL	35	17,5
1500-2000 TL	35	17,5
2000 TL ve üzeri	10	0,05
Not Ortalamanız		
60'tan az	21	11,0
60-70 arası	95	47,5
70-80 arası	48	24,0
80-90 arası	34	17,0
90-100 arası	1	0,5

Tablo 2. Katılımcıların Tanımlayıcı İstatistikleri (n =200)

4.2.Faktör Analizi ve Güvenilirlik Analizi

Faktör analizi, aralarında ilişki olduğu düşünülen çok sayıdaki değişken arasındaki ilişkinin anlaşılmasını kolaylaştırmak için daha az sayıda temel boyuta indirmek için kullanılan bir analiz tekniğidir (Coşkun vd.,2017). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine ilişkin yapılan faktör analizi sonucunda bütün soruların faktör yüklerinin 0,30'un üzerinde olduğu görülmüştür. Ölçeklerdeki soruların faktör yükleri ve alt boyutların faktör açıklayıcılıkları Tablo 3'de sunulmuştur.

Maddeler	Faktör Yükleri	Varyans Oranı (%)
Kendine Güven Alt boyutu		
GE1.	,799	13,346
GE2.	,753	
GE3.	,631	
GE4.	,751	
Yenilik Alt boyutu		
GE5	,671	10,836
GE6	,396	
GE7	,735	
GE8	,855	
GE9	,706	
GE10	,781	
Başarma İhtiyacı Alt boyutu		
GE11	,638	8,972
GE12	,619	
GE13	,687	
GE14	,641	
GE15	,690	
Kontrol Odağı Alt boyutu		
GE16	,653	7,702
GE17	,583	
GE18	,740	
GE19	,669	
GE20	,767	
GE21	,774	
Risk Almak Alt boyutu		
GE22	,716	
GE23	,712	

GE24	,725	6,614
GE25	,724	
GE26	,734	
Belirsizliğe Karşı Tolerans Alt boyutu		
GE27	,755	6,602
GE28	,723	

Tablo 3: Faktör Analizi Sonuçları

Güvenilirlik analizinde “alpha” kullanılan yaygın yöntemlerden biridir. Cronbach alpha, sorular arası korelasyona bağlı uyum değeridir. Bu alpha değeri faktör altındaki soruların güvenilirlik seviyesini ifade etmektedir. Genel olarak sosyal bilimlerdeki araştırmalarda Cronbach alpha katsayısının 0.70 ve üzerinde değer alması beklenir (Hair vd., 1998; Crstensen vd., 2011; Akgül, 1997 Cresweell ve Clark, 2015). Güvenilirlik analizinde her bir değişkenin alfa katsayılarına bakılmıştır. Cronbach alfa güvenilirlik katsayıları Tablo 4’de verilmiştir. Cronbach Alfa Güvenirlik Analizi sonuçlarına göre; tüm faktörlerin oldukça güvenilir düzeyde olduğu görülmüştür (İslamoğlu ve Alnıçık, 2013; Gürbüz ve Şahin, 2016; Coşkun vd., 2015; Cresweell ve Clark, 2015).

Tablo 4: Değişkenlere İlişkin Cronbach Alfa Güvenirlik Analizi Sonuçları

Girişimcilik Eğiliminin Alt Boyutları	Madde sayısı	Cronbach Alfa
1.Kendine Güven	4	0,708
2.Yenilik	6	0,710
3.Başarma İhtiyacı	5	0,735
4.Kontrol Odağı	6	0,770
5.Risk Almak	5	0,732
6.Belirsizliğe Karşı Tolerans	2	0,762

Tablo 5’de Girişimcilik eğilimlerinin öğrencilerin cinsiyetlerine göre farklılaşmasına yönelik bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. T testi sonucuna göre, öğrencilerin yenilikçi yapıları ile cinsiyetleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmüştür ($t=1,729, p=0.02<0.05$). Başarma ihtiyacı ile cinsiyetleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olduğu görülmüştür ($t=1272, p=0.01<0.05$). Öğrencilerin kontrol odağı, risk alma, başarıya inanma özellikleri ile cinsiyetleri arasında. İstatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bağımsız örneklem t testi sonucuna göre; erkek öğrencilerin kız öğrencilerine göre daha yenilikçi ve başarma ihtiyaçlarının daha yüksek

olduğu diğer tanımlayıcı istatistikler (matematik ortalamalar - $\bar{X}$ - ve standart sapmalar - S.S. gibi) da dikkatte alınarak söylenebilir.

Tablo 5: Cinsiyetin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Olan Etkisi İçin Tanımlayıcı İstatistikler

Değişkenler	Kadın (n=84)		Erkek (n=116)		t	P
	$\bar{X}$	S.S	$\bar{X}$	S.S.		
1.Kendine Güven	3,97	,671	4,20	,650	1,863	0,82
2.Yenilik	3,96	,660	4,18	,740	1,729	0,02*
3.Başarma İhtiyacı	4,03	,633	4,15	,616	1,272	0,01*
4.Kontrol Odağı	3,92	,502	4,05	,581	1,649	0,43
5.Risk Almak	3,78	,839	3,88	,751	,918	0,35
6.Başarısızlığa Karşı Tolerans	3,80	,990	4,12	,702	2,632	0,07

Öğrencilerin kariyer planlarına göre kendine güven, yenilik, başarma ihtiyacı, kontrol odağı, risk almak ve başarısızlığa karşı tolerans düzeylerinin farklılaşmasını incelemek için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 6'da sunulmuştur. Öğrencilerin kendine güvenlerinin ($F=0,615$, $p=0,001$) ve yenilikçi yapılarının ($F=0,635$, $p=0,001$) anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Öğrencilerin başarma ihtiyaçlarının ($F=0,456$, $p=0,789$) ile kontrol odağı ($F=0,642$, $p=0,860$) ile risk almak ($F=0,662$, $p=0,987$) ve başarısızlığa karşı tolerans ($F=0,585$, $p=0,885$) istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık göstermediği ($F=0,109$, $p=0,979$) saptanmıştır.

Tablo 6. Kariyer Planının Girişimcilik Eğilimine Göre Farklılaşmasına İlişkin Bulgular

Değişkenler		F	p	r
1.Kendine Güven	Kariyer Planı	0,615	0,001**	,350
2.Yenilik		0,635	0,001**	,320
3.Başarma İhtiyacı		0,456	0,789	,186
4.Kontrol Odağı		0,642	0,860	,365
5.Risk Almak		0,662	0,987	,195
6.Başarısızlığa Karşı Tolerans		0,585	0,885	,210

*: $p < 0,05$, **: $p < 0,01$

Öğrencilerin girişimcilik eğilimine ilişkin korelasyon analizi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir. Analiz bulgularına göre öğrencilerin aylık gelirleri ile kendine güven ($r=0,270$, $p < 0,01$), yenilik ($r=0,108$, $p < 0,01$), başarma ihtiyacı ($r=0,205$, $p < 0,01$), kontrol odağı ($r=0,168$, $p < 0,01$) ve başarısızlığa karşı tolerans ($r=0,200$, $p < 0,01$) bileşenleri arasında anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır. Ancak aylık gelir ile öğrencilerin risk alma durumları arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($r=-0,073$, ($p > 0,05$)). Öğrencilerin yaşları ile yenilik ($r=0,161$, $p < 0,01$), kendine güven ($r=0,308$, $p < 0,01$), başarma ihtiyacı ($r=0,151$, $p < 0,01$), kontrol odağı ($r=0,28$, $p < 0,01$), risk almak ($r=0,173$, $p < 0,01$) ve başarısızlığa karşı tolerans ($r=0,156$, $p < 0,01$) arasında anlamlı bir ilişki vardır ($r=0,691$, $p < 0,01$). Öğrencilerin genel not ortalamaları ($p > 0,05$) ve sınıfları ile girişimcilik eğiliminin boyutları arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

Tablo 7: Girişimcilik Eğilimi Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler		Kendine Güven	Yenilik	Başarma İhtiyacı	Kontrol Odağı	Risk Alma	Başarısızlığa Karşı Tolerans
Aylık Geliriniz	r	,370**	,408*	,405**	,568**	-,073	,400**
	p	,001	,002	,004	,001	,165	,003
	N	200	200	200	200	200	200
Not Ortalaması	r	,020	,010	-,117	-,060	-,172*	-,008
	p	,891	,890	,098	,396	,015	,908
	N	200	200	200	200	200	200
Yaşınız	r	,508**	,461**	,351**	,487**	,373*	,456**
	p	,000	,415	,120	,865	,490	,001
	N	200	200	200	200	200	200
Sınıfınız	r	-,108	-,161	-,160	-,129	-,033	-,045
	p	,000	,381	,957	,250	,260	,456
	N	200	200	200	200	200	200

Sonuç ve Öneriler

Girişimcilik, istihdamın artırılması ve ekonominin canlanması noktasında son derece önemli bir etkiye sahiptir. Bunun içinde girişimciliğin yaygınlaştırılması, teşvik edilmesi ve girişimci sayısının hem niteliksel olarak hem de niceliksel olarak artırılması ekonomik gelişme ve refah için son derece önem taşımaktadır. Özellikle toplumların geleceği olan üniversite öğrencilerinin girişimcilik potansiyellerini ortaya çıkarmak ve onları girişimcilik noktasında teşvik etmek son derece önemlidir. Bu önemden hareketle üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek maksadıyla bu araştırma gerçekleştirilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerine ilişkin yapılan faktör analizi sonucunda altı faktör elde edilmiştir ve bütün soruların faktör yüklerinin 0,30'un üzerinde olduğu görülmüştür. Analiz sonucunda elde edilen altı faktör toplam varyansın % 54,52'sini oluşturmaktadır. Girişimcilik eğiliminin boyutlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler hesaplanmış ve öğrencilerin “yenilik, kendine güven, başarma ihtiyacı ve kontrol odağı yüksek olduğu ancak risk alma ve belirsizliğe karşı tolerans gösterme eğilimlerinin” düşük olduğu saptanmıştır. Bu nedenlerden ötürü öğrencilere, sağlıklı ve yeterli olamayan bilgilerle belirsiz durumlara karşı olumlu tepki gösterebilme yeteneğini ifade eden belirsizliğe karşı tolerans göstermek özelliklerinin kazandırılması son derece önemlidir. Rekabetin yüksek olduğu günümüz dünyasında ayakta kalmak bu özelliklerinin yüksek boyutlarda

olmasını gerekli kılmaktadır. Girişimci olacak kişilerde bu özelliğe sahip olmak daha da önemlidir.

Çalışmanın bulguları literatür kısmında belirtilen çalışmaların bulguları ile paralellik göstermektedir. İşcan ve Kaygın (2011), Lounsbury ve Glynn (2001), Korkmaz (2012), Freytag ve Thurik (2010). Balaban ve Özdemir (2008), Ballı ve Koca Ballı (2014), Bilge ve Bal (2012), Damar (2015), Yüzüak (2010), Kılıç vd. (2012) gibi yazarların üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ölçmeyi hedefleyen çalışmalarla benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bütün bu araştırmalardan, özellikle kız üniversite öğrencilerinin yenilik ve başarıma konusunda eğitilmesi ve/veya motive edilmesinin girişimciliğin geliştirilmesi açısından önemli olduğu sonucu çıkarılabilir.

Kadın girişimciliğin gelişmesinin önünde engel olarak duran bu içsel faktörler konusunda tedbirler alınması yerinde olacaktır. Girişimcilik eğilimi ile demografik değişkenler arasındaki ilişkiye bakıldığında öğrencilerin aylık gelirleri ile kendine güven, başarıma ihtiyacı, yenilik, kontrol odağı ve başarısızlığa karşı tolerans boyutları arasında anlamlı ilişki vardır. Ancak aylık gelir ile öğrencilerin risk alma özellikleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Öğrencilerin gelir düzeyi arttıkça girişimcilik eğilimlerini ve başarılarını olumlu etkileyecek özelliklerinin daha ön plana çıktığı görülmektedir. Gelir düzeyi daha yüksek öğrenciler girişimci olduklarında kendilerinin çok işine yarayacak donanımlara diğerlerine göre daha çok sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Beklenenin aksine gelir ile risk alma arasında ilişki bulunamamıştır. Girişimcilikteki “risk yönetme” olgusunun başka boyutlardan ilişkilendirilmesi gerekiyor olabilir.

Öğrencilerin yaşları ile yenilik, kendine güven, başarıma ihtiyacı, kontrol odağı, risk almak ve başarısızlığa karşı tolerans arasında anlamlı bir ilişki vardır. Daha öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin yüksek çıkması, tecrübenin girişimcilik eğilimi üzerinde olumlu etkisi olduğu sonucu çıkarmamıza yardımcı olabilir. Öğrencilerin genel not ortalamaları ve sınıfları ile girişimcilik boyutları arasında anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Bu aslında İİBF müfredatının girişimcilik eğilimini çokta tetiklemediği veya diğer bir değişle girişimcilik eğilimini geliştirmede sonucuna bizi götürebilir. Aslında daha yüksek notu olan öğrencilerin veya daha üst sınıflardaki öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin artması beklenebilir. Ama araştırma da böyle bir ilişkiye rastlanamamış olması, maaşlı çalışma için diploma alma/yetiştirme eğiliminin kısırlamadığına gösteriyor olabilir.

Bu araştırma Mardin Artuklu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde okuyan öğrencilerle sınırlıdır. Bu da araştırma sonuçlarının genelleştirme gücünü zayıf kılmaktadır ve araştırmanın sadece belirli bir zaman dilimine ait veriler üzerinden değerlendirildiğinin dikkate alınması gerekmektedir. Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin daha sağlıklı bir şekilde ortaya konulabilmesi açısından araştırmanın öncelikle özel üniversitelerde ve ayrıca farklı illerde tekrarlanmasında kamu-özel ve bölgesel farklılıkların ortaya

konulması noktasında araştırma sonuçlarının daha geniş yelpazede değerlendirme olanağı sağlayabilir.

Kaynakça

- Akgül, A. (1997).“Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri SPSS Uygulamaları”: Ankara, YÖK Matbaası.
- Ballı, E., & Ballı, İpek. K. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Değerleri ve Girişimcilik Eğilimleri. Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 18(1), s.101-121.
- Balaban, Ö., & Özdemir, Y. (2008). Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisi: Sakarya Üniversitesi İİBF örneği.
- Bilge, H., & Vedat, B.(2012). Girişimcilik eğilimi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (16), 131-148.
- Bird, B. J. (1989), Entrepreneurial Behaviour. Illinois: Foresman and Company.
- Bozkurt, Ö & Erdurur, K. (2013). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimindeki Etkisi: Potansiyel Girişimciler Üzerinde Bir Araştırma. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 8 (2).
- Bozkurt, Ö. Ç. (2014). Planlanmış davranış teorisi çerçevesinde öğrencilerin girişimci olma niyetlerinin incelenmesi. Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, 1(3), s.27-47.
- Börü, D. (2006). Girişimcilik Eğilimi: Marmara Üniversitesi İşletme Bölümü Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Brice, J. (2004). The Role Of Personality Dimensions On The Formation Of Entrepreneurial Intentions. In Annual Usasbe National Conference (Vol. 18).
- Coşkun, R., Altunışık R, & Yıldırım, E. (2017). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS uygulamalı, 9.Baskı, Sakarya yayıncılık.
- Christensen, L. B., Johnson, B., Turner, L. A., & Christensen, L. B. (2011)." Research methods, design, and analysis".
- Creswell, J. W., & Clark, V. L. P. (2015). "Karma yöntem araştırmaları: Tasarımı ve yürütülmesi". Anı yayıncılık.
- Damar, A. (2015). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi: Sannio Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Bir Araştırma, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Durukan, T. (2006). Düünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi.
- Doğan, N. (2013). Türkiye’de Girişimcilik Eğilimi: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Araştırma, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı
- Demirel, Erkan T. Ve Mehmet Tikici (2010) “Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Özelliklerinin Beyin Baskınlık Analizi İle Değerlendirilmesi”. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. Cilt 9, Sayı 32, s. 221-253.

- Ensari, M. & Alay, H. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Yenilikçilik Eğilimi İle Girişimcilik Potansiyelleri Arasındaki İlişkiye Ailelerin Girişimcilik Öyküsünün Aracı Etkisinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 28.
- Erdurur, K. (2012). Turizm Lisans Eğitimi Alan Öğrencilerin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm ve Otel İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Düzce.
- Erbatu, G. (2008). Kültürel Boyutları İçerisinde Girişimcilik Eğilimi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Foley, D. (2004). Understanding Indigenous entrepreneurship: A case study analysis (Doctoral dissertation, University of Queensland).
- Freytag, Andreas & Thurik, Roy (2010). Entrepreneurship and Culture, Springer Heidelberg Dordrecht London New York.
- Gartner, W. B. (1988). "Who is an entrepreneur?" is the wrong question. American journal of small business, 12(4), p.11-32.
- Graham, C & McKenzie, A. (1995). Delivering the promise: Developing new graduates. Education and Training, Vol. 37, No. 2, pp 33-40.
- Graham, C & McKenzie, A. (1995). Delivering the promise: Developing new graduates. Education and Training, Vol. 37, No. 2, pp 33-40.
- Gürol, Y., & Atsan, N. (2006). Entrepreneurial characteristics amongst university students: Some insights for entrepreneurship education and training in Turkey. Education+ Training, 48(1), p.25-38.
- Gürbüz, S & Şahin, F. (2016). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, Seçkin yayıncılık.
- Güney, S. (2008). Girişimcilik Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular, Siyasal kitabevi.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (1998). "Multivariate data analysis" (Vol. 5, No. 3, pp. 207-219). Upper Saddle River, NJ: Prentice hall.
- Hisrich, R. D. and Peters, M. P. (1998). Entrepreneurship. New York: Irwin Mc Graw Hill.
- Hisrich, Robert. D. Ve Michael. P. Peters. (2002) Entrepreneurship. Boston: McGrawHill Irwin
- İslamoğlu, H. & Alniaçık, Ü. (2013). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS uygulamalı, 3. Baskı, Beta yayınları.
- İşcan, Ö. F., & Kaygın, E. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15(2), s. 443-462.
- Kılıç, R., Keklik, B., & Çalı, N. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimleri Üzerine Bir Araştırma: Bandırma İİBF İşletme Bölümü Örneği.

Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 17(2), s.423-435.

KOH, Chye Hian, (1996). "Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics A study of Hong Kong MBA students", Journal of Managerial Psychology, Vol. 11 No. 3, p.12-25.

Korkmaz, O. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. Journal of Economics & Administrative Sciences/Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 14(2).

Krueger Jr, N. F., Reilly, M. D., & Carsrud, A. L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. Journal of business venturing, 15(5-6), p.411-432.

Krueger Jr, N. F., & Brazeal, D. V. (1994). Entrepreneurial potential and potential entrepreneurs. Entrepreneurship theory and practice, 18(3), p.91-104.

Kristiansen, S & Indarti, N. (2004). Entrepreneurial intention among Indonesian and Norwegian students. Journal of Enterprising Culture, Vol.12, pp 55-78.

Lounsbury, M., & Glynn, M. A. (2001). Cultural entrepreneurship: Stories, legitimacy, and the acquisition of resources. Strategic management journal, 22(6-7), p. 545-564.

Marangoz, M. (2017). Girişimcilik. Güncellenmiş 4.Baskı Beta yayınları.

Mazzarol, T; Volery, T; Doss, N & Thein, V. (1999). Factors influencing small business start up. International Journal of Entrepreneurial Behaviour and Research, Vol. 5, No. 2, pp p.48-63.

Müftüoğlu, T ve Durukan, T. (2004). "Girişimcilik ve KOBİ'ler", (1. Basım), Ankara: Gazi Kitabevi.

Müftüoğlu, M. Tamer, Durukan, Tülin ve baskı.; (2003), Girişimciler için İşletme Yönetimi, Gazi Yayınevi, Ankara.

Müftüoğlu, T. (2001). Girişimcilik, Anadolu Üniversitesi Yayınları, NO: 955, Eskişehir.

Müftüoğlu, M. Tamer; (2004), Girişimcilik, AÖF Yayınları, Eskişehir.

Naktiyok, Atılhan ve M. Kürşat Timüroğlu (2009) "Öğrencilerin Motivasyonel Değerlerinin Girişimcilik Niyetleri Üzerine Etkisi ve Bir Uygulama", Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 23, Sayı: 3, s.85-103.

Ripsas, S. (1998). Towards an interdisciplinary theory of entrepreneurship. Small Business Economics, 10(2), pp.103-115.

Robbins, S. P., Decenzo, D. A. ve Coulter, M. (2013). Yönetimin Esasları Ankara: Nobel Yayıncılık.

Sarıtaş, A., & Duran, G. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Tespitine İlişkin Bir Araştırma. Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5(1), 147-165.

Shane, S. A. (2003). A General Theory Of Entrepreneurship: The Individual-Opportunity Nexus. Edward Elgar Publishing.

Scarborough, N. M. (2014). Girişimciliğin ve küçük işletme yönetiminin temelleri. Nobel Akademik Yayıncılık.

- Souitaris, Vangelis; Stefania Zerbinati; Andreas Al-Laham (2007). "Do entrepreneurship, Programmes Raise Entrepreneurial Intention Of Science And Students? The Effect Of Learning, Inspiration and Resources", *Journal Of Business Venturing* 22, P:566-591.
- Şeşen, H., & Basim, H. N. (2012). Demografik Faktörler ve Kişiliğin Girişimcilik Niyetine Etkisi: Spor Bilimleri Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, 12, 21-28.
- Şimşek, M. Ş ve Çelik, A. (2015). İşletme Bilimine Giriş, Eğitim yayınevi, Konya.
- TÜSİAD (2002). Türkiye'de Girişimcilik, (Yayın No. TÜSİAD-T/2002-12/340).
- Top, S. (2017). Girişimcilik Niyeti İşin Kuruluş Öncesi Arzu Edilebilirliği ve Yapılabilirliği, Beta Yayıncılık.
- Örücü, Edip, Kılıç, Recep ve Özer Yılmaz (2007) "Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinde Ailesel Faktörlerin Etkisi", *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, Cilt 2, Sayı 2: 27-47.
- Özdemir, E & Özgüner, M. (2016). Psikolojik Sermayenin Girişimcilik Eğilimine Etkisi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma, *Journal Of Human Sciences*, Volume: 13 Issue: 3.
- Yazıcıoğlu, Y., & Erdoğan, S. (2004). SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Detay Yayıncılık, Ankara, (s 53).
- Yılmaz B, S. & Özgür Devrim G. (2011). "Üniversite Eğitimi Ve Girişimcilik: Bireyleri Girişimcilğe Yönlendiren Etkenler" *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı 26, Eylül-Ekim, 1-20.
- Yüzüak, E. (2010). Üniversitelerde öğrenim gören kız öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini etkileyen faktörler: Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Biga İİ BF örneği (Master's thesis, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Zain, Z. M., Akram, A. M., & Ghani, E. K. (2010). Entrepreneurship intention among malaysian business students/l'esprit d'entreprise chez les etudiants en commerce Malaisiens. *Canadian social science*, 6(3), 34.
- Wang, C. K., ve Wong, P. (2004). "Entrepreneurial Interest of University Students in Singapore, *Technovation*, 24(2), pp.163-72.
- Wright, M. (2001). The focus of entrepreneurial research: contextual and process issues. *Entrepreneurship: Theory and Practice*.
- <http://www.allbusiness.com/management/828800-1.html>
- Wickham, Philip A. (2006). *Strategic Entrepreneurship*, 4th Edition, Essex, UK: Prentice Hall.